

NOTAT

Kemisk og biologisk arbejdsmiljø

9. februar 2022

Dette er de første resultater fra en ny undersøgelse af arbejdsmiljøet blandt lønmodtagere (NOA-L). Data er indsamlet i foråret 2021 og ca. 30.000 har svaret på spørgeskemaet.

I undersøgelsen rapporterer fx 29 pct. af lønmodtagerne at de har våde eller fugtige hænder i mindst en fjerdedel af arbejdstiden.

I NOA-L er lønmodtagerne blevet stillet 6 spørgsmål om forskellig udsættelse for kemiske og biologiske stoffer og materialer i arbejdsmiljøet. Herunder er der også spurgt ind til, i hvilket omfang lønmodtagerne har våde eller fugtige hænder i deres arbejde, da det er en risikofaktor for udvikling af hudlidelser.

Forskning viser, at kemiske og biologiske stoffer og materialer, der findes i arbejdsmiljøet, kan være skadelige for helbredet eller forværre eksisterende sygdomme. Helbredsmæssige konsekvenser omfatter fx eksem, KOL, astma og kræft. Nogle mikroorganismer i arbejdsmiljøet kan være smitsomme som fx vira, der kan medføre diarre eller fx COVID-19.

Den hyppigst rapporterede påvirkning er våde eller fugtige hænder i mindst ¼ af arbejdstiden (28,9 pct.) (tabel 1). Herudover rapporterer 12,5 pct. af de adspurgte lønmodtagere hudkontakt med kemikalier og kontakt med biologisk materiale (14,9 pct.). Det bemærkes, at den enkelte respondent kan svare bekræftende på flere forskellige former for kemiske og biologiske påvirkninger samtidig.

Tabel 1**Andel af lønmodtagere, der svarer at de er udsat for kemiske og biologiske stoffer og materialer i mindst ¼ af arbejdstiden, fordelt på 6 påvirkninger.**

Påvirkning	Andel (pct.)
Våde eller fugtige hænder	28,9
Hudkontakt med kemikalier	12,5
Udsat for biologisk materiale	14,9
Kan se eller lugte organisk støv	8,4
Kan se eller lugte støv fra mineraler eller metaller	9,2
Kan se eller lugte gasser, dampe eller røg	8,5

Anm.: Respondenter, der har svaret 'ved ikke' eller 'ønsker ikke at svare', indgår ikke i opgørelsen.
Kilde: Arbejdstilsynet, 'National Overvågning af Arbejdsmiljøet blandt Lønmodtager 2021'.

Branche

En opgørelse på branchegrupper viser, at arbejde med *våde og fugtige hænder* er mest udbredt i brancherne frisører og anden personlig pleje, restauranter og barer samt døgninstitutioner og hjemmepleje, hvor mellem ca. 70 og 85 pct. af lønmodtagerne rapporterer, at de har våde og fugtige hænder i ¼ af arbejdstiden eller mere.

Hudkontakt med kemikalier er mest udbredt i brancherne frisører og anden personlig pleje, transportmidler, restauranter og barer samt rengøring, hvor andelen ligger mellem ca. 40 og 50 pct.

Mere end hver anden lønmodtager inden for landbrug, skovbrug og fiskeri rapporterer, at de er i *kontakt med biologisk materiale* eller *organisk støv* i ¼ af arbejdstiden eller mere. Inden for social- og sundhedsområdet samt i branchen vand, kloak og affald rapporterer ca. 2 ud af 5 lønmodtagere, at de er udsat for biologisk materiale i ¼ af arbejdstiden eller mere.

Lønmodtagere, der kan se eller lugte *støv fra mineraler eller metaller*, er hyppigt forekommende i brancherne opførelse og nedrivning af byggeri, færdiggørelse af byggeri og transportmidler, hvor ca. 40 til 45 pct. rapporterer, at de er udsat i ¼ af arbejdstiden eller mere.

I branchen transportmidler kan omkring 2 ud af 5 lønmodtagere se eller lugte *gasser, dampe eller røg* i ¼ af arbejdstiden eller mere. Dette er også tilfældet for 1 ud af 4 lønmodtagere i restauranter og barer, anlægsarbejde og transport af passagerer.

Køn og alder

Der er en tendens til, at især unge under 25 år rapporterer udsættelse for kemiske og biologiske materialer i arbejdet. Kvinder rapporterer hyppigere end mænd, at de har våde eller fugtige hænder og kontakt med biologisk materiale. Omvendt rapporterer mænd hyppigere end kvinder, at de kan se eller lugte støv fra mineraler eller metaller og se eller lugte gasser, dampe og røg i deres arbejde. Forskellene afspejler i høj grad, at der er forskelle imellem de job mænd og kvinder typisk varetager, og tilsvarende for de yngre lønmodtagere sammenlignet med de ældre.

Sammenlignelighed med Arbejdsmiljø og Helbred 2018

Der er bl.a. udviklet et nyt spørgeskema til NOA-L med udgangspunkt i det tidligere skema fra 'Arbejdsmiljø og Helbred' 2018 og stikprøven for NOA-L-undersøgelsen er ændret. De nye resultater er derfor som udgangspunkt ikke sammenlignelige med 2018-undersøgelsen, og man kan ikke konkludere om de forskellige niveauer er steget eller faldet.